

RISE, bæredygtigheds udvikling på bedriftsniveau

Debatmøde om bæredygtighed i mejerisektoren, 22 november 2018

Frank Oudshoorn, specialkonsulent SEGES Økologi-innovation

Frode Lehman, kvægbonde, formand Naturmælk bestyrelse

SEGES

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

Bæredygtigheds vurdering hvorfor

For at kunne bidrage til, og dokumentere en bæredygtig udvikling af bedriften

(både på management og strategi)

For at skabe gennemsækelighed i produktionsmetoder i forhold til bæredygtigheds værdier som helhedsbetragtning

FN'S 17 VERDENSMÅL FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Proces: RISE analysen består af 5 dele

Forberedelsen,
indhentning af data.
Delvis automatisk.
Tager 4 timer

Bedriftsbesøg
SWOT, Interview
Tager mindst 4 timer

Beregning
Rapportskrivning
Kontorarbejde
Konsultere kolleger.
Tager mindst 4 timer

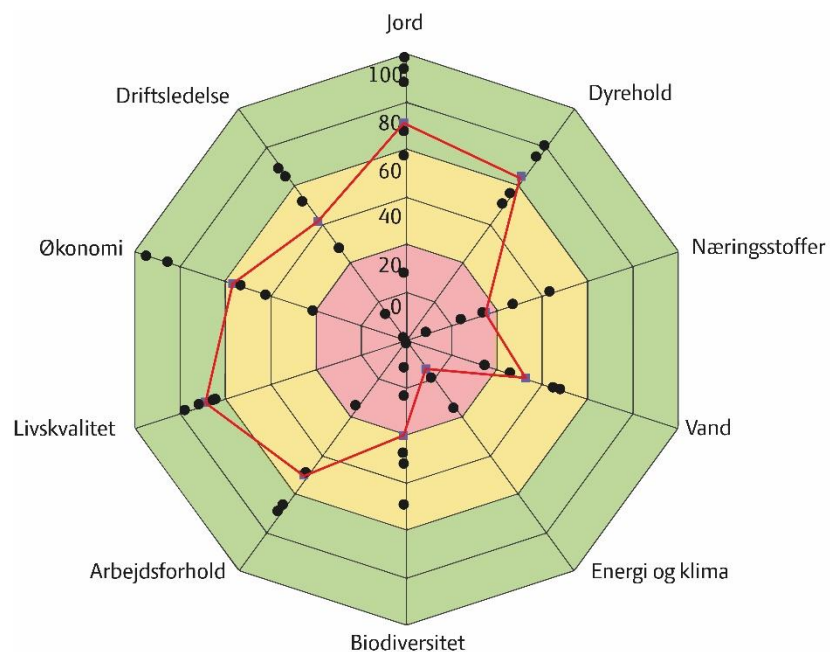
Præsentation
Diskussion
Aftaler om
udviklingsforløb

Implementering,
opfølgning

www.bæredygtighedstjek.dk

RISE metodes opbygning

Tekst	Værdi	Enhed
Jord management	67	Point
Planteproduktivitet	54	Point
Organisk stof i jorden	95	Point
Reaktionstal	100	Point
Jorderosion	84	Point
Jordkomprimering	20	Point

Jord management	Point	67
Tab af landbrugsareal i de seneste 10 år	Point	100
Andel af tabte områder af det samlede landbrugsareal	%	0.0
Landbrugsareal tabt i de sidste 10 år (jordforøgelse pga rehabilitering = negativ værdi)	ha	0.0
Landbrugsareal (AA) i ha	ha	51.4
Viden og opdateret information om jordens frugtbarhed	Point	33

Viden og opdateret information om jordens frugtbarhed	Point	33
Udførelse af regelmæssige jordbundsanalyser og anvendelse af resultaterne i gødskningsplanlægning		Nej
Beregning af humus balancer og anvendelse af resultaterne i gødsknings i dyrkningplanlægningen		Nej
Beregning af næringsstofbalancer (N & P) og anvendelse af resultaterne i gødskningsplanlægningen		Ja

Planteproduktivitet	Point	54
Udbyttensniveau i planteavl (min. 0, max. 100)	Point	54
Areal med produktive afgrøder (kumulativ)	ha	51.7

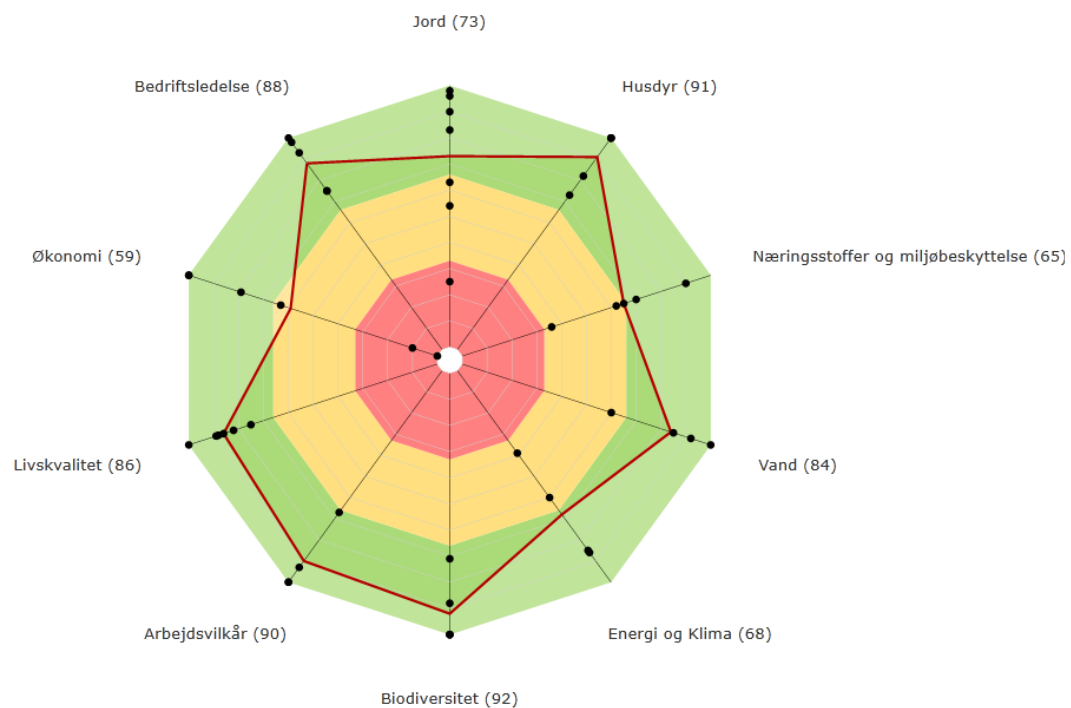
Jordkomprimering	Point	20
Observation af skadelig jordpakning i de seneste år		Ja
Anvendelse af maskiner med hjulbelastning > 2,5 tons		Ja
Tunge maskiner kører på dyrket jord, der indeholder over 25 masseprocent af ler.		Nej
Tunge maskiner kører på våd jord på dyrket jord		Ja
Intensiv dyrkning (f.eks pløjning, rodfrugter) af sådanne jorde (lerindhold > 25%, kørsel under våde forhold).		Ja
Implementering af jordbevarelsesforanstaltninger ved brug af tunge maskiner		Ja
Iværksættelse af foranstaltninger til at øge jordens stabilitet ved brug af tunge maskiner		Ja

Stensigmose

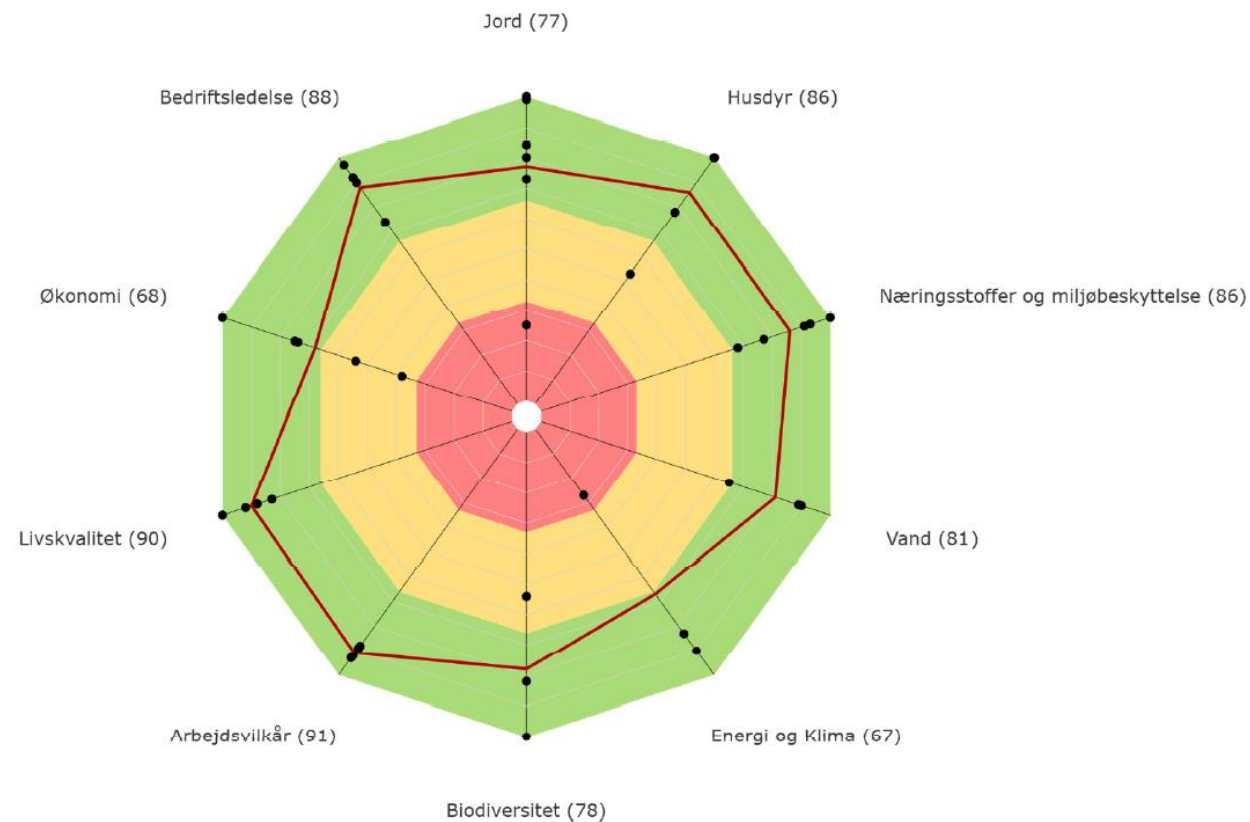

Polygon giver overblik

2013

2017

Tema jord

Tekst	Værdi	Enhed
Jord management	83	Point
Planteproduktivitet	63	Point
Organisk stof i jorden	54	Point
Reaktionstal	96	Point
Jordforurening	90	Point
Jorderosion	98	Point
Jordkomprimering	25	Point

1	Jord	77
1.1	Jord management	84
1.2	Planteproduktivitet	80
1.3	Organisk stof i jorden	73
1.4	Reaktionstal	99
1.5	Jorderosion	100
1.6	Jordkomprimering	25

Organisk stof i jorden er forbedret
Planteproduktiviteten øget

Hvordan kan trykskader formindskes ?

Tema husdyr

Tekst	Værdi	Enhed
Husdyr management	100	Point
Husdyrproduktivitet	82	Point
Mulighed for naturlig adfærd	100	Point
Dyrevelfærd	100	Point
Husdyrsundhed	73	Point

2	Husdyr	86
2.1	Husdyr management	100
2.2	Husdyrproduktivitet	53
2.3	Mulighed for naturlig adfærd	100
2.4	Dyrevelfærd	100
2.5	Husdyrsundhed	78

Bevidst vælg mht. husdyrproduktivitet

Tema materiale forbrug

Tekst	Værdi	Enhed
Kvælstofbalance	65	Point
Fosforbalance	36	Point
N og P selvforsyning	90	Point
Ammoniakfordampning	62	Point
Affaldshåndtering	70	Point

3	Næringsstoffer og miljøbeskyttelse	86
3.1	Materialeflow	93
3.2	Gødskning	91
3.3	Plantebeskyttelse	100
3.4	Luftforurening	68
3.5	Jord- og vandforurening	77

Tema vandforbrug

Tekst	Værdi	Enhed
Vand management	85	Point
Vandforsyning	100	Point
Intensitet af vandforbrug	60	Point
Risici for vandkvalitet	92	Point

4	Vand	81
4.1	Vand management	89
4.2	Vandforsyning	90
4.3	Intensitet af vandforbrug	65

Vanding ? Er det altid nødvendigt

Energi og klima

Tekst	Værdi	Enhed
Energi management	85	Point
Energiintensiteten i landbrugsproduktionen	86	Point
Andel af vedvarende energikilder	39	Point
Drivhusgasbalance	60	Point

Fejl i beregning

5	Energi og Klima	67
5.1	Energi management	83
5.2	Energiintensiteten i landbrugsproduktionen	90
5.3	Drivhusgasbalance	27

Beregning:

Skal kompensation af emission med i beregningen, fx kulstofbinding, sol og vind energi, læhegn mm.

Biodiversitet

Tekst	Værdi	Enhed
Plantebeskyttelseshåndtering	100	Point
Naturområder med høj naturværdi	100	Point
Landskabskvalitet	100	Point
Produktionsintensitet	88	Point
Mangfoldighed af landbrugsproduktionen	71	Point

6	Biodiversitet	78
6.1	Biodiversitets management	82
6.2	Naturområder med høj naturværdi	100
6.3	Landskabskvalitet	100
6.4	Produktionsintensitet	54
6.5	Mangfoldighed af landbrugsproduktionen	54

Planteavl/afgrøder
Husdyr/racer, krydsninger
Permanente kulturer/rotation

Arbejdsvilkår

Tekst	Værdi	Enhed
Personaleledelse	93	Point
Arbejdstid	67	Point
Sikkerhed på arbejdspladsen	100	Point
Løn og indkomstniveau	100	Point

7	Arbejdsvilkår	91
7.1	Personaleledelse	93
7.2	Arbejdstid	88
7.3	Sikkerhed på arbejdspladsen	92
7.4	Løn og indkomstniveau	89

Bedre til at begrænse arbejdstid

Livskvalitet

Tekst	Værdi	Enhed
Beskæftigelse og uddannelse	86	Point
Økonomisk situation	75	Point
Sociale relationer	100	Point
Personlig frihed og værdier	82	Point
Sundhed	89	Point
Yderligere livsaspekter	88	Point

8	Livskvalitet	90
8.1	Beskæftigelse og uddannelse	83
8.2	Økonomisk situation	88
8.3	Sociale relationer	100
8.4	Personlig frihed og værdier	92
8.5	Sundhed	88

Super god !

Økonomi

Tekst	Værdi	Enhed
Likviditet	63	Point
Indtjening	10	Point
Økonomisk sårbarhed	79	Point
Dækningsgrad af gældservice	100	Point
Gældsætning	0	Point
Evne til at forsørge husstanden	100	Point

9	Økonomi	68
9.1	Likviditet	38
9.2	Indtjening	54
9.3	Økonomisk sårbarhed	75
9.4	Gældsætning	74
9.5	Evne til at forsørge husstanden	100

Afhængig af årene, Likviditet mindre, afbetalt på lån

Bedriftsledelse

Tekst	Værdi	Enhed
Bedriftstrategi og planlægning	75	Point
Planlægningsinstrumenter og dokumentation	98	Point
Sikkerheden i forsyning og udbytte	100	Point
Kvalitetsstyring	93	Point
Bedriftssamarbejde	75	Point

10	Bedriftsledelse	88
10.1	Mål, strategier og implementering	90
10.2	Adgang til information	97
10.3	Risikostyring	74
10.4	Robuste relationer	92

Ændret lidt på indikatorerne